

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 62 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

De Nijmeegse Vierdaagse

---

1 C

2 maximumscore 1

Uit de uitleg moet blijken dat tijdens het zweten (behalve water) zouten worden afgegeven.

3 B

4 maximumscore 2

- P = longslagader
- Q = aorta

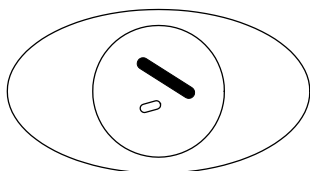
1
1

Celdeling

---

5 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste tekening:

In de kern zijn twee chromosomen getekend: één lang en donker en één kort en wit.

Astma

---

6 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de ademhalingswegen nauwer worden.

7 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 **maximumscore 1**

de juiste woorden in het schema aangegeven:

- bij 'aantal hartslagen per minuut wordt': groter
- bij 'bloeddruk wordt': hoger

Opmerking

Alleen voor een volledig juist ingevuld schema wordt 1 scorepunt toegekend.

Rode bloedcellen

---

9 D

Een biologische klok

---

10 D

Afrikaanse hardlopers

---

11 C

12 A

13 B

Q-koorts

---

14 E

15 C

16 C

Difterie

---

17 maximumscore 2

- de nieren: het uitscheidingsstelsel 1
- de zenuwen: het zenuwstelsel 1

18 maximumscore 1

de (onschadelijk gemaakte) giftstof

19 B

Een kersenboom

---

20 maximumscore 2

een juist ingevuld schema:

	letter
kroonblad	T
meeldraad	S

per juist ingevulde letter 1

De nieren

---

21 maximumscore 2

- niermerg: (letter) Q 1
- nierslagader: (letter) R 1

22 maximumscore 1

Uit de uitleg moet blijken dat witte bloedcellen (uit het getransplanteerde beenmerg) van de donor geen antistoffen maken tegen de getransplanteerde nier.

Een zeeslak

---

23 A

24 maximumscore 2

- koolstofdioxide 1
- water 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 C

26 D

Antistoffen uit koeienmelk

---

27 **maximumscore 1**

Passieve immunisatie, met een uitleg waaruit blijkt dat de antistoffen niet gemaakt zijn in het lichaam van de persoon die ermee wordt behandeld.

Zwangerschap en geboorte

---

28 **maximumscore 2**

- lengte: 38 (cm) 1
- gewicht: 1 (kg) 1

29 C

30 **maximumscore 2**

de juiste organen:

- de navelstreng
- de placenta/moederkoek
- de vruchtvliezen

per juist genoemd orgaan 1

‘Versierspinnen’

---

31 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat in de webben die zonder filter beschenen worden meer insecten gevangen worden dan in de andere webben.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de overige omstandigheden (anders dan het gebruik van wel of geen filter) gelijk moeten zijn.

of

het noemen van een voorwaarde waaruit blijkt dat de omstandigheden gelijk moeten zijn, bijvoorbeeld:

- het aanbod van insecten moet bij alle webben even groot zijn
- de spinnenwebben moeten van gelijke grootte zijn
- de vangtijd moet voor alle webben even lang zijn
- de temperatuur moet bij alle webben hetzelfde zijn

Polydactylie

33 maximumscore 2

- genotype Q: Aa / heterozygoot 1
- genotype R: aa / homozygoot recessief 1

34 C

Bruine hyena's

35 maximumscore 1

de juiste oorzaken:

- deze vrouwtjes eten als eerste van een prooi (zodat ze hun jongen beter kunnen zogen/voeden)
- deze vrouwtjes worden het meest geholpen bij de verzorging van hun jongen (door vrouwtjes met een lagere rang)

36 maximumscore 1

een juist ingevulde tabel:

uitspraken	juist	onjuist
Tijdens het onderzoek werd in totaal vaker dominant gedrag waargenomen dan onderdanig gedrag.		X
Dominant gedrag bestaat vooral uit bijtgedrag.	X	

Opmerking

Alleen voor een volledig juist ingevulde tabel mag 1 scorepunt worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
37	maximumscore 2 de juiste rangorde: S - P - T - R - Q	
	<ul style="list-style-type: none"> • de hoogste en de laagste in de rangorde, S en Q, op de juiste plaats • de overige drie in de juiste volgorde daartussen 	<p>1</p> <p>1</p>

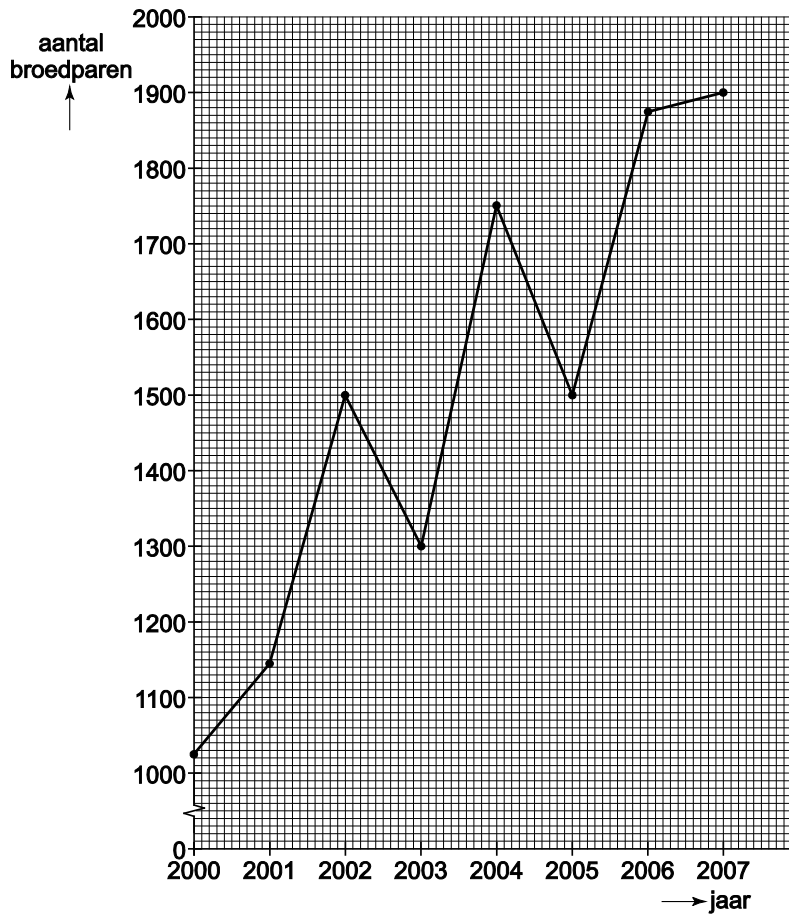
Lepelaars

- 38 maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat overeenkomst in DNA / erfelijk materiaal wijst op verwantschap (volgens de onderzoekers).
- 39 D**
- 40 maximumscore 1**
Uit de uitleg moet blijken dat op de foto een kuif / een anders gekleurde borstband is te zien.
- 41 maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat het aan de lengte van de poten en de nek te zien is.
- 42 maximumscore 2**
Uit de uitleg moet blijken dat:
- (door waterverontreiniging) het aantal watervlooien afneemt 1
  - waardoor er een afname van het aantal stekelbaarzen / voedsel voor lepelaars ontstaat 1
- 43 A**

44 maximumscore 2

voorbeeld van een juist diagram:

- de assen zijn juist ingedeeld en benoemd 1
- de getallen uit de tabel zijn juist als punten uitgezet en met een juiste lijn verbonden 1

45 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

$$(1900 : 4000) \times 100\% = 47,5\% / 48\%$$

- de juiste getallen gebruikt 1
- een juiste berekening met een juiste uitkomst 1

46 maximumscore 2

de juiste factoren:

- (toename van het aantal) vossen 1
- het droogleggen van gebieden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

47 **maximumscore 1**

de juiste handelingen:

- het bouwen van een nest
- het uitbroeden van de eieren

48 **A**

49 **maximumscore 1**

(andere hoeveelheden van bepaalde) hormonen (in het bloed)

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 22 juni naar Cito.